

УДК [004.738.5:655.41]:37.018.432

Вікторія Кайді,
аспірантка ХДАК,
вчений секретар Наукової бібліотеки
Національного фармацевтичного університету

Електронне видання як інструмент підвищення якості дистанційної освіти

Розкриваються функції електронного видання як засобу підвищення інформаційної складової системи дистанційної освіти, до яких віднесено придбання, облік, зберігання, верифікація конвертованих даних; надання послуг з пошуку, придбання та доставляння користувачу електронного видання тощо.

Ключові слова: електронне видання, електронні ресурси, дистанційна освіта, функції.

Одним із найважливіших компонентів дистанційної освіти (ДО) є навчальні матеріали, значну кількість яких становлять електронні видання, котрі все більше використовуються в процесі навчання.

З урахуванням інтенсивного розвитку інформаційних технологій у світі змінюється й сам освітній ринок, освітнє середовище, в межах якого реалізується процес навчання. Світові тенденції показують, що майбутнє за новими, гнучкими моделями освітнього процесу, в якому активно використовуються різні засоби, методи й технології дистанційної освіти.

До різних аспектів інформаційної складової ДО звертаються О. Андреев, В. Солдаткін [1], Б. Бочаров [2], М. Єржанов, І. Шегай [3], Р. Іващенко [4] та інші.

Однак електронне видання та ДО є явищами багатомірними, що змінюються у часі, технології яких оновлюються та удосконалюються. Тому актуальним є вивчення та аналіз функцій електронних видань, які забезпечують інформаційну підтримку ДО. Мета статті полягає у визначенні їхньої функції як засобу вдосконалення інформаційної складової системи дистанційної освіти.

Широкий спектр засобів, методів, технологій потребує створення потужної багатопрофільної інформаційної системи, що має включати різноманітні мультимедійні продукти навчального та наукового спрямування, мережу робочих місць, де викладачі — організатори освітнього процесу, — студенти, учні шкіл зможуть отримувати необхідну їм інформацію у процесі навчання. Це обумовлює розвиток електронних словників, тезаурусів, у тому числі багатомовних; електронних підручників та навчальних посібників тощо.

Перспективи застосування поняття "електронна книга" в науковому обігу проаналізовано в низці досліджень, зокрема в роботі В. Маркової [6]. Класифікація ж електронних підручників як виду електронних видань представлена в роботах О. Карпенко [5] й О. Андреева [1].

Вчені наголошують, що електронні видання, які використовуються в навчальному процесі, дають змогу: індивідуалізувати та диференціювати процес навчання; здійснювати контроль з діагностикою помилок й зворотним зв'язком; самоконтроль і самокорекцію навчальної діяльності; візуалізувати навчальну інформацію; моделювати та імітувати досліджувані процеси чи явища; проводити лабораторні роботи в умовах імітації на комп'ютері реального досвіду або експерименту; формувати вміння приймати оптимальне

рішення в різних ситуаціях; розвивати певний вид мислення (приміром, наочно-образний, теоретичний); посилити мотивацію навчання (наприклад, за рахунок образотворчих засобів або ігрових ситуацій); формувати культуру пізнавальної діяльності та ін. [1; 5].

Отже, електронні видання застосовуються для навчання, самоперевірки і контролю знань, тобто вони можуть слугувати "екзаменатором" на випускних та вступних іспитах, використовуватися для перевірки знань на поточних заняттях, виконувати функції тренажера під час самостійної роботи. Розширена концепція електронного підручника як виду електронного видання запропонована А. Чортополохом [3], на думку якого, "електронний підручник" — це автоматизована навчальна система, що включає в себе дидактичні, методичні та інформаційно-довідкові матеріали з навчальної дисципліни, а також програмне забезпечення, яке уможливає їхнє комплексне використання для самостійного отримання та контролю знань. Електронний підручник акумулює всі основні дидактичні, методичні, наукові та інформаційно-довідкові матеріали, необхідні викладачам для підготовки і проведення всіх видів і форм занять, а слухачам — для самостійного опанування навчальних дисциплін або підготовки до занять, що проводяться під керівництвом викладача, і отримання додаткових інформаційно-довідкових відомостей з навчальної дисципліни. Електронний підручник зазвичай містить три складових: презентаційну частину, в якій викладається основна інформаційна частина курсу; вправи, за допомогою яких закріплюються отримані знання; тести, що дають можливість проводити об'єктивну оцінку знань студентів. Таким чином, електронний підручник має поєднувати властивості звичайного підручника, довідника, задачника та лабораторного практикуму [3].

Створення електронних навчальних видань поєднує навчально-методичний аспект, дизайн-ергономічні та технічні вимоги. Найважливішими є: імперативність (наявність в електронних виданнях алгоритмів для реалізації індуктивних і дедуктивних методів навчання); методичність (ефективні методики навчання для довгострокового засвоєння матеріалу); вмотивованість (заохочення до навчання за допомогою дослідницьких та проблемних завдань, ігор, наявність зворотного зв'язку); науковість викладу; цілісність (надання можливості скласти загальне уявлення про дисципліну або тему); практичність (зв'язок теорії з практикою); оператив-

ність (попередження про типові помилки в ході засвоєння матеріалу); відсутність тривіальності в побудові контрольних та перевірочних завдань; наочність; модульність; багаторівневність [3].

Однак варто зазначити, що електронні версії підручників не вирішують проблеми самостійної діяльності студентів у одержанні знань. Ці програмні продукти тільки створюють віртуальне навчальне середовище, в якому і здійснюється дистанційне навчання. Виникають такі психологічні проблеми, як відсутність досвіду самостійної роботи, недостатня воляова саморегуляція, вплив групових установок тощо. Тому постає необхідність детального планування навчальної діяльності, її організації, чіткого визначення цілей і завдань, враховуючи психологічні закономірності сприйняття інформації, особливості пам'яті, мислення, уваги, вік студентів. Важливим чинником у процесі дистанційного навчання є зворотний зв'язок між ним і викладачем. Його сутність полягає в тому, що в міжособистісному спілкуванні процес обміну інформацією нібито подвоюється, що нерідко спричиняє виникнення комунікативного бар'єра. Це пов'язується з тим, що особистісні характеристики викладачів у системі ДО мають важливе значення для забезпечення відповідного психологічного комфорту тих, хто вчиться.

Розглядаючи сутність електронного видання як інструменту ДО, потрібно згадати принцип відкритого комунікативного простору, який супроводжується застосуванням графіки, анімації, звуку і кольору, спеціальних ефектів, гіпертекстів, включає обговорення результатів діяльності студентів, виявляє та розвиває індивідуальний творчий підхід до навчальної роботи [4]. У процесі інтеграції електронних видань у ДО насамперед вирішуються завдання надання інформації незалежно від місця знаходження комуніканта та реципієнта.

Практичний досвід видання великих масивів електронних видань (ЕВ) показує, що необхідно ретельно проектувати і реалізовувати як технології роботи з електронною формою документів, так і спеціальні технології роботи з самими паперовими носіями, які є першоджерелами документів. Зокрема, книги вимагають організації спеціальних технологічних ділянок введення даних, спеціальних пристроїв для сканування тексту і зображень (особливо це стосується повнокольорових та рідкісних видань, для яких потрібно вводити не тільки текст, а й зберігати в електронному форматі зображення) [2].

Застосування електронних видань в дистанційній освіті потребує взаємодії видавничих центрів з центрами ДО, кооперації з такими соціальними інститутами, як бібліотеки та книготорговельні організації, які, в свою чергу, виступають посередниками в представленні електронного контенту кінцевому споживачу. Для виявлення функцій електронного видання як інструменту підвищення якості ДО авторкою статті було проведено аналіз видів електронних ресурсів, які надають українські центри дистанційної освіти (табл. 1). Серед ЕВ, які видають 20 досліджених центрів ДО, можна назвати: аудіо- та аудіовізуальну продукцію, бази даних, відеолекції, ділові ігри, довідкові матеріали, електронні видання на CD-ROM, ілюстративний матеріал дистанційних курсів, інтерактивні лекції, лабораторні практикуми, лекційний матеріал, лінки, тобто посилання на електронні видання навчального спрямування в Інтернеті, матеріали конференцій, матеріали до семінарів, досліджень, мультимедійні, навчально-методичні рекомендації, ресурси електронної бібліотеки, підручники, навчальні посібники, презентації, публікації співробітників, тестові завдання, тренажери тощо.

Таблиця 1

Види електронних видань, які надають українські центри дистанційної освіти

1. Український інститут інформаційних технологій в освіті Національного технічного університету України "КПІ" — http://www.udec.ntu-kpi.kiev.ua/	Електронні версії лабораторних робіт, тестових завдань, підручників, навчально-методичних матеріалів; тренажери, термінологічні словники
2. Українська система дистанційного навчання — www.udl.org.ua	Електронні версії навчально-методичних матеріалів
3. Проблемна лабораторія дистанційного навчання Національного технічного університету "Харківський політехнічний інститут" — dl.kpi.kharkov.ua/techn/rle/	Електронні версії тестових завдань, підручників, матеріалів конференцій, публікацій співробітників, навчально-методичних матеріалів
4. Центр дистанційного навчання Української академії державного управління — www.ado.edu.ua	Електронні версії навчально-методичних матеріалів, матеріалів конференцій, публікацій співробітників, ілюстративний матеріал дистанційних курсів; банк відео-, аудіовізуальних лекцій, презентацій на CD-ROM
5. Дистанційне навчання Академії цивільного захисту України — www.edu-mns.org.ua	Електронні версії лекцій, лабораторних практикумів, тестових завдань; мультимедійні матеріали (анімаційні, відео-, аудіоматеріали)
6. Українсько-американський гуманітарний інститут "Вісконсинський міжнародний університет в Україні" — www.wiuu.edu.ua	Електронні версії лекцій, презентацій, навчально-методичних матеріалів, тестових завдань; мультимедійні інтерактивні міні-курси, тренажери та стимулятори, лінки електронних видань навчального спрямування в Інтернеті
7. Лабораторія віртуального дистанційного навчання Харківського технічного університету радіоелектроніки (ХТУРЕ) — vdll.kture.kharkov.ua	Електронні версії матеріалів для тестування, навчально-методичних матеріалів
8. Інститут заочної та дистанційної освіти Київського національного університету технологій та дизайну — dist.vtv.kiev.ua	Електронні версії фахових періодичних видань, матеріалів конференцій, навчально-методичних матеріалів
9. Лабораторія дистанційної освіти Сумського державного університету — dl.sumdu.edu.ua	Електронні версії тестових завдань, тренажери, інтерактивні демонстрації, матеріали для завдань із самостійної роботи, навчальні матеріали, відеолекції
10. Центр дистанційного навчання Кременчуцького інституту Дніпропетровського університету економіки і права — www.cdo.com.ua	Електронні версії підручників, навчально-методичних посібників, методичних рекомендацій тощо. Мультимедійні продукти, відеоматеріали, інтерактивні лекції, матеріали для комп'ютерного он-лайн-тестування
11. Центр дистанційного навчання МБЕРІФ — elearning.if.ua	Мультимедійні продукти на CD-ROM, відео- та аудіоматеріали, навчальні об'єкти, що включають гіпертекстові та електронні матеріали, відеопродукцію, комп'ютерні симуляції, тести, лінки електронних видань навчального спрямування в Інтернеті

12. Західноукраїнський ресурсний інтернет-портал дистанційної освіти — westukr.itgo.com	Електронні версії матеріалів до семінарів, посібників, підручників, методичних матеріалів. Лінки електронних видань навчального спрямування в Інтернеті
13. Факультет дистанційного навчання Хмельницького національного університету — http://dn.tup.km.ua	Електронні версії матеріалів конференцій, баз даних, навчальної продукції, методичні посібники, мультимедійні матеріали, аудіозаписи, відео- та телевізійні лекції, комп'ютерне відео електронних семінарів, ділових ігор, засідань "круглого столу"
14. Регіональний науково-методичний центр дистанційного навчання НАПН України при Дніпропетровському національному університеті ім. О. Гончара — distance.dnu.edu.ua	Електронні версії навчальних та методичних матеріалів, програми підвищення кваліфікації, матеріалів конференцій, публікацій, матеріалів досліджень, семінарів, тренінгів; дистанційні курси, банк відеолекцій, аудіовізуальні роботи слухачів
15. Дистанційна освіта в ХАІ — http://www.khai.edu/showpage.php?id_page=distlearn	Електронні версії навчальних посібників, методичних матеріалів
16. Київський університет права НАН України — http://kul.kiev.ua/formi-navchannja/distanciynе-navchannja.html	Електронні версії довідкових матеріалів, конспектів лекцій
17. Київська бізнес-школа (Дистанційне навчання Київського інституту інвестиційного менеджменту (КІІМ) — http://www.kimi.kiev.ua/business/distant/	Електронні версії базових підручників; мультимедійний матеріал, лекції; низка електронних ресурсів, представлених в електронній бібліотеці, створеній для ДО
18. Міжнародний інститут менеджменту ЛІНК (дистанційна освіта) і Школа бізнесу Відкритого університету Великобританії — http://www.ou-link.ru/de/	Електронні версії навчальних зошитів (які поєднують електронну версію зошита та навчального посібника), матеріали інтернет-конференцій (TGA — Tutor's group area), завдання для письмових робіт (TMA — Tutor-marked assignments), аудіоматеріали та електронні видання на CD-ROM, які містять записи із завданнями для самоперевірки
19. Центр дистанційних технологій навчання Національного фармацевтичного університету — http://www.pharmel.kharkiv.edu/	Електронні версії навчально-методичних комплексів низки дисциплін, конспектів лекцій, повнотекстових версій навчально-методичних посібників, повнотекстові версії наукових і науково-методичних видань, віртуальні лабораторні роботи та тренажери, мультимедійні матеріали (відео-, аудіозаписи, анімація тощо), ділові ігри
20. Херсонський віртуальний університет — http://dls.ksu.kherson.ua/Dls/	Електронні версії практичних занять, питань до атестації, програми державних іспитів, питань до екзамену, лабораторних робіт, лекцій, підручників, робочих програм з курсу, мультимедійні продукти

Під час дослідження центрів ДО авторкою статті також було вивчено й кількісні показники електронних видань (рис. 1). Це дає змогу зробити висновок, що в українських центрах ДО навчально-методичним матеріалам надається пріоритетне місце, що є цілком закономірним. Далі йдуть відеолекції, мультимедійні матеріали, електронні варіанти тестових завдань, лекційний матеріал та інші. Однак — і це також важливо відзначити — на сьогодні відсутня чітка система та вимоги щодо формування електронних видань у ВНЗ країни в цілому. Кожен центр ДО надає користувачам тільки ті електронні видання, які вважає доцільними. Це пов'язано з незалежністю кожного окремого навчального закладу у формуванні фонду навчально-методичного забезпечення, методик організації та проведення навчального процесу, своєї економічної політики.

У системі ДО важливе місце займають електронні архіви (репозиторії), які створюють вищі навчальні заклади України та світу. В українському сегменті Інтернету проаналізовано 25 веб-сайтів (табл. 2), в електронних архівах яких нагромаджуються електронні документи наукового, освітнього та методичного призначення. До них надається постійний безоплатний повнотекстовий доступ через Інтернет. Саме це дає підстави розглядати електронні архіви як сервіс з накопичення та надання доступу до різних видів електронних видань в освітньому процесі в системі ДО.

Аналіз електронних ресурсів України, що використовуються в системі ДО, дає змогу встановити вагому роль елект-

ронного видання та визначити його функції в підвищенні якості та вдосконаленні інформаційної складової цього виду освіти.

Варто також зазначити, що на сьогодні в сучасній практиці роботи навчальних закладів використовується асинхронне передавання інформації, при цьому її зміст отримується з першоджерела, який переведено в один із форматів надання інформації та зберігається у визначеному місці, а саме в електронній бібліотеці, видавництвах, що випускає електронні видання. Необхідним є, на нашу думку, перерозподіл функцій створення, збереження та розповсюдження електронних видань між цими видавництвами, системою книго-розповсюдження та веб-бібліотеками з позицій системної кооперації та інтеграції саме в електронному просторі.

Це вимагає від видавців застосування нових форм і методів роботи, розвитку функцій, наповнення їх новим змістом, що відбувається насамперед у таких напрямках: придбання та захист авторських прав, їхній облік; конверсія даних першоджерел у формати даних, прийняті як стандартні при створенні електронних видань певного виду; облік, зберігання, класифікація і верифікація конвертованих даних; підтримання відповідності першоджерел; надання послуг з пошуку, купівлі та доставляння користувачеві електронного видання. Цей перелік може бути продовжений, у ньому можуть з'явитися інші функції, зумовлені розвитком технологій і законодавства.

Перспективним напрямом подальших досліджень є виявлення участі українських видавництв у системі дистанційної освіти.

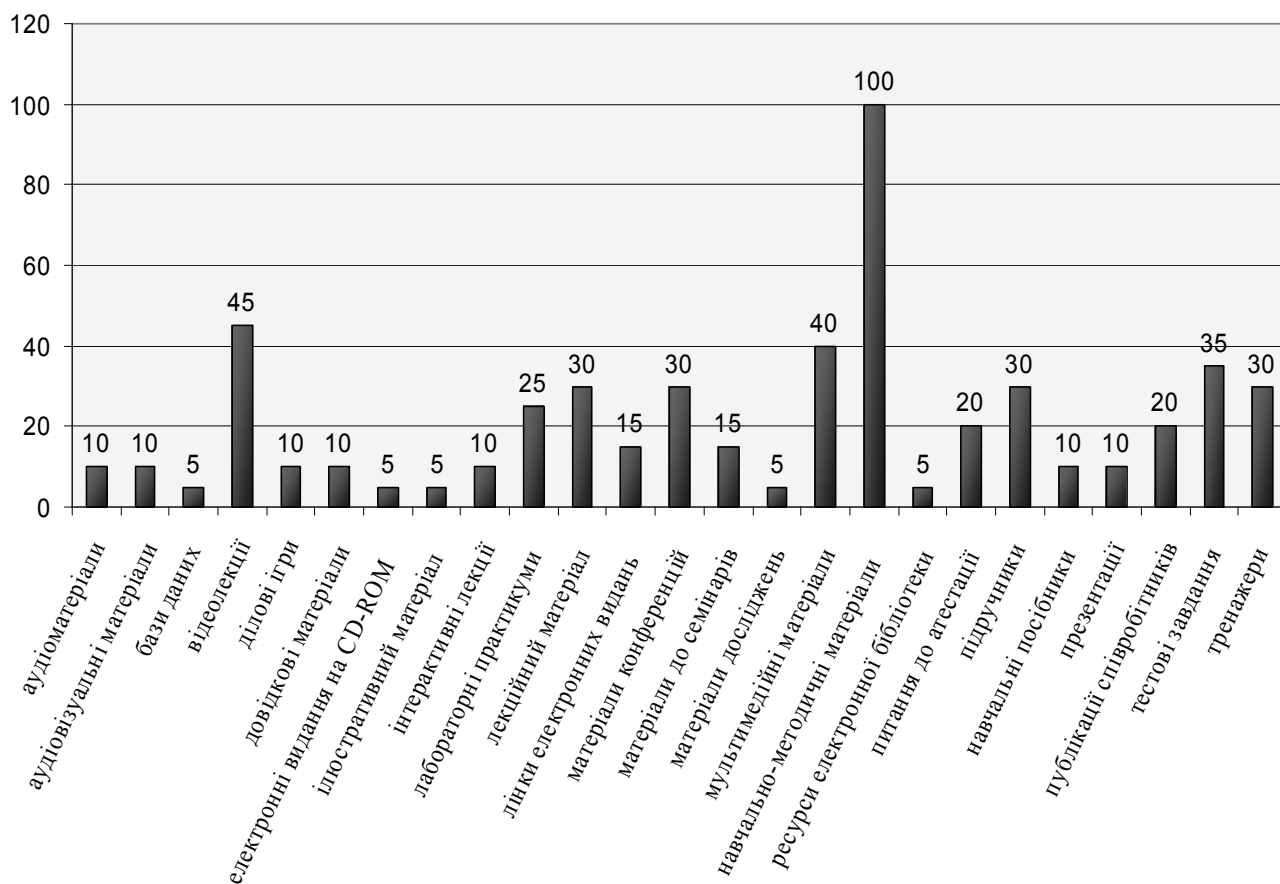

Рис. 1. Процентне співвідношення видів електронних ресурсів на сайтах українських центрів ДО

Таблиця 2

Види електронних видань, які надають відкриті електронні архіви України

1. ARRChNU — Інституційний репозитарій Чернівецького національного університету імені Ю. Федьковича — http://arr.chnu.edu.ua/jspui	Електронні версії авторефератів та дисертацій, бібліографічних матеріалів, винаходів (корисних моделей), монографій, навчально-методичних матеріалів, статей з періодичних видань
2. E-archive DonNTU — Електронний архів Донецького національного технічного університету — http://ea.donntu.edu.ua:8080/jspui	Електронні версії авторефератів, авторських свідоцтв, патентів та винаходів, статей з періодичних видань, дипломів і сертифікатів викладачів, дисертацій, доповідей, тез конференцій та семінарів, збірок доповідей, збірок матеріалів конференцій, звітів кафедр, інформаційних матеріалів факультетів, інформації про кафедри, історії кафедр, конкурсних робіт кафедр, конспектів лекцій, методичних рекомендацій кафедр, корисної інформації для студентів, матеріалів для виконання самостійних робіт, матеріалів до лекцій, лабораторних і практичних занять, матеріалів засідань Вченої ради, методичних посібників, методичних вказівок до лабораторних, практичних та курсових робіт, конспектів лекцій, монографій та підручників, методичних рекомендацій до самостійної роботи, методичних рекомендацій з індивідуальної роботи, монографій, звітів з наукової роботи кафедр, навчальних посібників, навчальних підручників, навчальних та робочих програм, навчально-методичних видань, навчально-методичних матеріалів, навчально-методичних посібників кафедр, навчально-методичних публікацій кафедр, навчально-наочних матеріалів, нагород, наказів, вказівок, наукової та науково-методичної роботи, наукових публікацій, наукових статей, науково-дослідних робіт студентів, організаційних документів, організаційно-методичних матеріалів, організаційно-розпорядчої документації, патентів, підручників, навчальних посібників, покажчиків, презентацій, рекламно-інформаційних матеріалів, технологічних документів
3. eKhNUIR — Електронний архів Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна — http://dspace.univer.kharkov.ua	Електронні версії авторефератів та дисертацій, бібліографічних покажчиків, звітів, історії університету, матеріалів конференцій, навчальних видань, наукових видань, наукової роботи, наукових робіт студентів та аспірантів, науково-практичних семінарів, нормативних документів, перших видань університету, презентацій, рідкісних та цінних видань з фондів ЦНБ, робіт різної тематики, тестової колекції, вчених записок
4. EIAr — Електронний архів Харківського національного університету радіоелектроніки — http://open-archive.kture.kharkov.ua	Електронні версії бібліографічних покажчиків, дисертацій, авторефератів, наукових публікацій, довідкових матеріалів, довідково-інформаційних матеріалів, доповідей та презентацій наукової бібліотеки, матеріалів конференцій, науково-практичних заходів, меморіальних архівів, наукових публікацій, нормативних документів, рідкісних видань, зображень, тематичних колекцій

5. ELARTU — Інституційний репозиторій Тернопільського державного технічного університету імені Івана Пулюя — http://dspace.tstu.edu.ua	Електронні версії книг, статей з періодичних видань, газет, наукових публікацій співробітників університету, дисертацій, авторефератів, рукописних, графічних матеріалів, фотографій, біографічних та бібліографічних матеріалів вчених університету, презентацій, матеріалів конференцій, семінарів, наукових звітів, патентів, дипломних та магістерських робіт, кваліфікаційних робіт студентів, навчальних матеріалів, навчально-методичних матеріалів, лабораторних вказівок, тестових завдань
6. eONUar — Електронний архів-репозиторій Одеського національного університету імені І. І. Мечникова — http://dspace.onu.edu.ua:8080	Електронні версії бібліографічних покажчиків, статей з періодичних видань, довідкових видань, збірників наукових праць, інформаційних видань, матеріалів конференцій, монографій, навчально-методичної літератури, рецензій, доповідей
7. eSevNTUIR — Інституційний репозиторій Севастопольського національного технічного університету — http://sevntu.com.ua/jsrui/community-list	Електронні версії бібліографічних покажчиків, випускних кваліфікаційних робіт, дипломних проєктів, кваліфікаційних робіт бакалаврів, лекцій, матеріалів конференцій, семінарів, методичних вказівок, науково-дослідних робіт і практик студентів, переддипломних практик, презентацій, статей з періодичних видань, тренінгів, навчальних та навчально-ознайомчих практик
8. eSSUIR — Електронний архів Сумського державного університету — http://essuir.sumdu.edu.ua	Електронні версії авторефератів, авторських свідоцтв, брошур, газет, дисертацій, статей з періодичних видань, збірників завдань, звітів, книг, конспектів лекцій, магістерських робіт, методичних вказівок, монографій, мультимедійних матеріалів, навчальних посібників, патентів, презентацій, препринтів, програм, підручників, рецензій, списків
9. eUABIR — Інституційний репозиторій Української академії банківської справи — http://dspace.uabs.edu.ua	Електронні версії дипломних робіт, дисертацій, авторефератів, кваліфікаційних робіт студентів, конкурсних робіт, курсів лекцій, навчально-методичних посібників, курсових і магістерських робіт, методичних вказівок та рекомендацій, монографій, розділів монографій, навчальних посібників, підручників, навчально-методичних матеріалів, наукових збірників, наукових звітів, статей з періодичних видань, препринтів, тез доповідей
10. АНТРОПОС — Центр гуманітарних досліджень Львівського національного університету імені Івана Франка — http://www.anthropos.org.ua/jsrui	Електронні версії авторефератів дисертацій, авторських досліджень і колекцій, альбомів та каталогів, біобібліографій вчених університету, бюлетенів, видань бібліотеки, газет, гравюр, графічних та образотворчих видань, презентацій, екслібрисів, збірок воєнних друків, збірників статей та матеріалів, ілюстративних видань, інкунабул, картографії, каталогів і бібліографій, літографій, магістерських робіт, магістерських та докторантських програм, матеріалів наукових конференцій, монографій, навчальних матеріалів, наукових семінарів, особистих картотек, палеотипів, статей з періодичних видань, рецензій видань, рукописів, стародруків, студентських робіт, біобібліографій, унікумів
11. iRKNEU — Інституційний репозиторій Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана — http://ir.kneu.kiev.ua:8080	Електронні версії авторефератів дисертацій, архіву описів статей з періодичних видань, баз даних, бібліографій праць викладачів, видань іноземними мовами, видань на електронних носіях, дисертацій, книг бібліотеки, статей з періодичних видань, рідкісних та цінних видань, статей з іноземних і бібліотечних періодичних видань
12. Електронна бібліотека Житомирського державного університету — http://eprints.zu.edu.ua	Електронні версії виставок, дисертацій, доповідей на конференціях або симпозіумах, експериментів, зображень, книг, монографій, навчальних матеріалів, патентів, розділів книги, статей з періодичних видань, відео-, аудіофайли
13. Електронний архів наукових публікацій бібліотеки Львівської політехніки — http://ena.lp.edu.ua:8080	Електронні версії статей з періодичних видань, авторефератів дисертацій, біобібліографій вчених університету, статей з періодичних видань університету, науково-технічних збірників, матеріалів конференцій та партнерів, навчально-методичних матеріалів, неопублікованих матеріалів, покажчиків друкованих праць університету, публікацій та документів НТБ, бібліографічних видань, публікацій, віртуальних книжкових виставок, презентацій
14. SEEMAR — Електронний репозиторій Інституту біології південних морів — http://repository.ibss.org.ua/dspace	Електронні версії авторефератів дисертацій, книг, матеріалів конференцій, препринтів
15. Електронні документи НТУУ "КПІ" — http://library.ntu-kpi.kiev.ua:8080	Електронні версії дисертацій та авторефератів, звітів про науково-дослідні роботи, монографій, навчальних та методичних матеріалів
16. KNAME — Цифровий репозиторій Харківської національної академії міського господарства — http://eprints.kname.edu.ua	Електронні версії виставок, дисертацій, доповідей на конференціях або симпозіумах, експериментів, зображень, книг, монографій, навчальних матеріалів, патентів, розділів книги, статей з періодичних видань, відео-, аудіофайли
17. ENPUIR — архів наукових публікацій Національного педагогічного університету імені М. Драгоманова — http://enpuir.npu.edu.ua:8080	Електронні версії авторефератів та дисертацій, авторських розробок, статей з періодичних видань
18. Old Printed Books — депозитарій європейських раритетних видань, Наукова бібліотека імені М. Максимовича Київського національного університету імені Т. Шевченка — http://www.rarelib.undp.org.ua/eng/index.php3	Електронні версії стародруків переважно з філософії, релігії та історії, надрукованих давньоєвропейськими мовами: латинською, давньогрецькою, давньоболгарською, англійською, німецькою, французькою, італійською та іспанською

19. eANPhU — Електронний архів Національного фармацевтичного університету http://dspace.ukrfa.kharkov.ua	Електронні версії авторефератів дисертацій, бібліографічних видань, звітів та планів, історій кафедр, матеріалів конференцій, з'їздів, монографій, навчальних матеріалів, навчально-методичних матеріалів, наукових видань, наукових публікацій, наукових робіт студентів та аспірантів, нормативних документів, статей з періодичних видань університету, презентацій, публікацій, рідкісних видань
20. NUBIP — Репозиторій Національного університету біоресурсів і природокористування України — http://nubip.edu.ua	Електронні версії виставок, дисертацій, доповідей на конференціях або симпозиумах, експериментів, зображень, книг, монографій, навчальних матеріалів, патентів, розділів книги, статей з періодичних видань, відео-, аудіофайли
21. Електронний репозиторій Вінницького національного аграрного університету — http://repository.vsau.vin.ua/index.php	Електронні версії авторефератів, бібліографічних посібників, збірників наукових праць, книг, конспектів лекцій, курсових проектів, методичних вказівок, монографій, навчальних посібників і програм, наказів, підручників, положень університету, презентацій, робочих зошитів та програм, статей з періодичних видань, тез доповідей
22. Репозиторій Харківського гуманітарного університету "Народна українська академія" — http://dspace.nua.kharkov.ua:8080/jspui	Електронні версії матеріалів конференцій, монографій, наукових збірників, нарисів, збірників праць молодих вчених, словників та довідників, довідкових та бібліографічних видань, тематичних збірників, підручників без грифа та з грифом Міністерства освіти, навчальних матеріалів, статей з періодичних видань університету
23. Репозиторій Хмельницького національного університету — http://library.tup.km.ua/jspui	Електронні версії видань бібліотеки, документації, матеріалів конференцій, публікацій співробітників
24. eKMAIR — Електронний архів Національного університету "Кисво-Могилянська академія" — http://www.ekmair.ukma.kiev.ua	Електронні версії авторських робіт дослідників, архівних матеріалів, дисертацій та авторефератів, енциклопедичних видань та довідників, звітів наукових досліджень, магістерських та бакалаврських робіт, матеріалів конференцій, семінарів, монографій, навчальних посібників, довідників, навчальних матеріалів та презентацій, патентів, підручників та навчальних посібників, презентацій, публікацій, робіт аспірантів та докторантів, випускників, студентів, робочих звітів, статей з періодичних видань, цінних та рідкісних видань
25. eIRPSTU — електронний архів Призовського державного технічного університету — http://eir.pstu.edu/uk	Електронні версії бібліографічних покажчиків, дисертацій та авторефератів, книг, методичних посібників, навчально-методичних матеріалів, нормативних документів, звітів про НДР, статей з періодичних видань, зведеної БД періодичних видань бібліотек Маріуполя, праць вчених університету

Список використаної літератури

1. Андреев А. А. Дистанционное обучение: сущность, технология, организация / А. А. Андреев, В. И. Солдаткин. — М.: Изд-во МЭСИ, 1999. — 196 с.
2. Бочаров Б. П. Как измерять работу библиотеки? / Б. П. Бочаров // Библиотеки учебных заведений. — 2005. — № 14. — С. 24—32.
3. Ержанов Н. Т. Электронный учебник как элемент дидактического обеспечения дистанционной и традиционной технологий обучения в открытом образовании / Н. Т. Ержанов, И. Н. Шегай // Открытое и дистанционное образование. — 2003. — № 4. — С. 65—68.
4. Іващенко Р. П. Переваги та недоліки дистанційного навчання / Р. П. Іващенко. — Режим доступу: www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/vchu/N125/N125p062-066.pdf. — Назва з екрана.
5. Карпенко О. О. Трансформація навчальної книги в умовах інформатизації вищої освіти : автореф. дис. ... канд. пед. наук / Карпенко Олена Олександрівна; Харків. держ. акад. культури. — Х., 2005. — 20 с.

6. Маркова В. А. Електронна книга: наукове поняття чи метафора? / В. А. Маркова // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. — 2009. — № 3. — С. 69—74.

Раскрываются функции электронного книгоиздания как средства повышения информационной составляющей системы дистанционного образования, к которым отнесены приобретение, учет, хранение, верификация и защита авторских прав первоисточников и конвертируемых данных, предоставление услуг по поиску, покупке и доставке пользователю электронного издания и другие.

Uncover the features of electronic publishing as a means of improving information component of distance education, which include purchasing, accounting, storage, verification and copyright protection sources and converted data services for search, purchase and delivery to user electronic publishing, and others.

Надійшла в редакцію 23 травня 2012 року